

Rok 14 Numer **606 (60)**  
22 kwietnia 2010 r.

### W tym numerze:

- ⇒ **CIOLOS PLANUJE "DYWERSYFIKACJĘ" WPR**
- ⇒ **PRZEGLĄD BUDŻETU "NIE NARUSZY WYDATKÓW NA WPR"**

### CIOLOS PLANUJE "DYWERSYFIKACJĘ" WPR

Kryteria przyznawania subsydiów rolnych powinny zostać zmienione, tak by bardziej sprawiedliwie rozdzielać pieniądze w skali całej Wspólnoty - ograniczyć wydatki na największe farmy i odpowiednio dostosować finansowanie do specyficznych potrzeb nowych państw członkowskich UE - twierdzi komisarz ds. rolnictwa Dacian Ciolos.

Ciolos skierował te słowa do dziennikarzy w poniedziałek, 12 kwietnia, mówiąc, że cele płatności bezpośrednich należy poddać przeglądowi, żeby upewnić się, iż pieniądze trafiają pod właściwy adres.

Ciolos zastanawia się nad pewnym sposobem oddzielenia sytuacji, która mamy obecnie od ostatniej rundy reform WPR - datujących się od 2003 r., kiedy komisarzem był Fischler, aż po ocenę funkcjonowania reformy WPR w 2008 r. - które koncentrowały się na nowych ramowych zasadach płatności oddzielonych od produkcji.

Jak wyjaśnił komisarz, reformy dotyczące WPR po roku 2013 miałyby polegać na dostosowaniu WPR do specyficznych cech poszczególnych państw członkowskich, regionów i systemów rolnictwa. Rumun stwierdził, że WPR musi pozostać "wspólną polityką dla wspólnego rynku", ale jasno podkreślił konieczność odrzucenia podejścia "jednego uniwersalnego rozmiaru, pasującego na wszystkich".

Stanął on w obronie systemu, w którym różne modele systemów rolnych mogą współistnieć z odmiennymi celami produkcji i funkcjami społecznymi/środowiskowymi; podczas takich działań nie wykluczył elementów współfinansowania (co jest obecnie ograniczone do II Filaru), przy założeniu że "niektóre cele płatności bezpośrednich są istotne tylko dla pewnych regionów".

Ciolos odmówił na tym etapie dyskusji nad budżetem WPR - do momentu ustanowienia nowych celów WPR (patrz poniżej).

### **Proces trwa**

Ciolos przedstawił parametry dotyczące reformy WPR, otwierając publiczną debatę na temat tego, co zapewniać powinna WPR i jakie narzędzia są potrzebne na przyszłość.

Harmonogram reformy określono w *minionym* tygodniu: zapoczątkowana w dniu 16 kwietnia debata publiczna będzie się toczyć do czerwca, kiedy to jakiś niezależny organ dokona zsyntetyzowania rezultatów; Ciolos przedstawi je następnie i omówi z przedstawicielami sektora rolnego na konferencji w lipcu. Potem - na początku listopada - Komisja postara się wydać komunikat w sprawie reform WPR, a następnie - po kolejnej debacie - w lipcu 2011 roku opublikowane zostaną propozycje ustawodawcze.

Oto cztery kwestie, które, jak się planuje, mają stanowić kierunki tej debaty:

Agroekspres publikuje  
Centrum Informacji i Dokumentacji  
Fundacji Programów Pomocy  
dla Rolnictwa FAPA,  
ul. Wspólna 30, pok. 32,  
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,  
publikowanych w niniejszym  
wydaniu przez Fundację  
Programów Pomocy dla  
Rolnictwa, przysługują  
Wydawnictwu Agra  
Informa Ltd. Naruszenie  
w jakikolwiek sposób  
praw autorskich Wydawnictwa  
Agra Informa Ltd  
jest zabronione

- Dlaczego potrzebujemy europejskiej Wspólnej Polityki Rolnej?
- Jakie są cele społeczeństwa dotyczące rolnictwa w całej jego różnorodności?
- Dlaczego powinniśmy reformować WPR i jak możemy sprawić, aby spełniała ona oczekiwania społeczne?
- Jakich narzędzi potrzeba nam dla WPR jutra?

Większy niż wcześniej nacisk kładzie się na przekonanie szerokich rzesz opinii publicznej o korzyściach płynących z WPR - a mianowicie poprzez skoncentrowanie na "dobrach publicznych", jakie zapewnia WPR. Ponadto w zeszłym tygodniu Ciolos stwierdził, że WPR "nie jest tylko sprawą ekspertów".

Komisarz wyraził przekonanie o poparciu opinii publicznej dla ambitnej polityki rolnej, cytując wyniki ostatniego sondażu Eurobarometru.

Ciolos powiedział, że obecny kryzys gospodarczy, który doprowadził do znacznego spadku cen producentów w wielu sektorach rolnych, pokazał, iż "polityka publiczna jest ważniejsza niż kiedykolwiek", dodając, że zasada siatki bezpieczeństwa jest kluczowa ze względu na fakt, iż spadek dochodów w rolnictwie może "wywrzeć nieodwracalne skutki na tę branżę, a nawet doprowadzić do jej całkowitego zniknięcia" w niektórych regionach.

### **Zniuansowany system płatności**

Ciolos kilkakrotnie powtórzył te punkty wystąpienia, w których zwracał się do europosłów w sprawie reformy WPR. Jego wstępne nastawienie do reform WPR wydaje się współbrzmieć z dotychczasowym kierunkiem dyskusji w Parlamencie. Ciolos powiedział mianowicie, że raport lyoński stanowi "bardzo dobrą syntezę" nowych celów, jakie musi realizować WPR, sugerując, że już wyłaniają się elementy konsensusu.

Idea zryczałtowanych płatności bezpośrednich dostosowanych do siły nabywczej państw członkowskich (i potencjalnie włączających inne dodatkowe dopłaty) znajduje już odzwierciedlenie zarówno w koncepcjach Parlamentu Europejskiego, jak i DG Rolnictwo.

Ciolos wskazał w zeszłym tygodniu, że szczegóły nowego kryterium, jakie przewiduje dla płatności bezpośrednich, zostaną objaśnione na drugim etapie debaty (po wstępnym komunikacie Komisji i przed propozycjami ustawodawczymi).

### **Bardziej ujednolicone płatności**

W materiałach prasowych z minionego tygodnia komisarz zaczął zarysowywać pewne koncepcje do dalszej dyskusji, włączając w to pomysł "równoważenia" płatności w obrębie UE.

Ciolos powiedział, że "na drodze do osiągnięcia naszych celów nie ma już miejsca na odniesienia historyczne, datujące się sprzed 2002 r.", wskazując, że podstawę subsydiów WPR w okresie po 2013 roku powinna stanowić nowa logika, która w bardziej równy sposób rozdziela środki finansowe, ale która uwzględnia "różnicowanie pomiędzy systemami rolnictwa, regionami i państwami członkowskimi".

Komisarz wypowiadał się jednak w ostrożnym tonie, zobowiązując się do dokonania przeglądu skutków zmiany kryteriów płatności i zapewnienia odpowiedniego okresu ich wprowadzania.

Ciolos wskazał także, iż jego plany odnośnie ponownego wyznaczenia celów płatności bezpośrednich - a tym samym kryteriów ich dostępu - pociągną za sobą świeże podejście dotyczące ograniczenia roli największych beneficjentów WPR.

Próby zredukowania płatności dla największych farm osiadły wcześniej na mieliźnie wskutek sprzeciwów Rady, ale nowy komisarz wyraźnie zaznaczył, że będzie się starał dostosować kryteria płatności w sposób, który będzie limitował te największe dopłaty.

Agroekspres publikuje  
Centrum Informacji i Dokumentacji  
Fundacji Programów Pomocy  
dla Rolnictwa FAPA,  
ul. Wspólna 30, pok. 32,  
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,  
publikowanych w niniejszym  
wydaniu przez Fundację  
Programów Pomocy dla  
Rolnictwa, przysługują  
Wydawnictwu Agra  
Informa Ltd. Naruszenie  
w jakikolwiek sposób  
praw autorskich Wydawnictwa  
Agra Informa Ltd  
jest zabronione

Źródła z Komisji poinformowały, że nie ma jakichś „tajnych planów” odnośnie niezależnych działań limitujących najwyższe płatności. Jednak operacja polegająca na rewizji celów płatności bezpośrednich (oraz środków niezbędnych do ich osiągnięcia) ma na celu rzucenie nowego światła na to, czy największe podmioty wymagają takiego samego finansowania w przeliczeniu na hektar, aby realizować takie cele WPR jak utrzymanie produkcji żywności i dostarczanie dóbr publicznych.

Obecna "progresywna modulacja" działa de facto jako limit nałożony na górny zakres płatności WPR poprzez przeniesienie większego odsetka płatności z I Filaru od największych farm do budżetu II Filaru. Modulacja zniknie jednak prawdopodobnie wskutek dostosowań strukturalnych przy podziale środków między I a II Filarem w trakcie zbliżających się reform.

### Zdywersyfikować WPR

Ciolos kilkakrotnie powtórzył potrzebę współistnienia różnych modeli produkcji rolnej, a chodziło mu o to, że wielkie farmy działające na zasadzie ekonomii skali muszą stać się konkurencyjne na rynkach międzynarodowych, natomiast mniejsze gospodarstwa (na obszarach bardziej wrażliwych) mają być zdolne do sprzedawania swej produkcji w ramach lokalnych sieci dystrybucji.

Komisarz stwierdził, że konieczność zaspokajania potrzeb różnych modeli rolnictwa jest szczególnie ważna w świetle przystąpienia nowej unijnej dwunastki. "W UE-27 dywersyfikacja jest faktem. Po co więc narzucać jednolitość? Odpowiedzią jest dywersyfikacja WPR", powiedział dziennikarzom Ciolos.

Za czynniki kluczowe w nowych państwach członkowskich komisarz uznał następnie modernizację i restrukturyzację; wyjaśnił jednak, że zmiany te polegać będą także na poprawie ich zdolności do produkcji "dóbr pozarynkowych", co na konsolidacji w bardziej konkurencyjne podmioty.

Wskazując na niepowodzenia francuskich starań dotyczących zmuszania producentów do konsolidacji w bardziej konkurencyjne podmioty, Ciolos stwierdził, że to nie wszystkie gospodarstwa będą musiały się dostosować do jakiegoś centralnego modelu, ale to raczej sama WPR będzie musiała zaadaptować się do lokalnej specyfiki.

Wszelka nowa logika, jak kryje się za płatnościami bezpośrednimi, będzie musiała najprawdopodobniej być związana z zapewnieniem "dóbr publicznych" - które to sformułowanie staje się coraz istotniejsze w debacie nad WPR.

Ciolos przedstawił w zeszłym tygodniu drobiazgową i bardzo szczegółową interpretację tego terminu, za kluczowe dobro publiczne uznając utrzymanie miejsc pracy w rolnictwie, wliczając w to również usługi dla ekosystemu i inne wartościowe "produkty uboczne" procesu zachowania przy życiu rolnictwa na obszarach wiejskich w Europie.

Komisarz wyraził ufność, że WPR po reformach może udzielić odpowiedzi na to, jak zapewnić "mądry, zrównoważony i innowacyjny wzrost", którego dla całej europejskiej gospodarki domaga się nowa strategia Europa 2020, i dlatego może uzasadnić swoje miejsce w budżecie UE.

### "Żadnych dalszych ograniczeń ze względu na ochronę środowiska"

Mimo skupienia się na usługach dla środowiska i zarządzaniu zasobami, Ciolos uwypuklił, że rolnicy zawsze będą przede wszystkim producentami żywności.

Komisarz ds. środowiska Janez Potocnik zaapelował ostatnio o to, aby środowisko uzyskało w ramach WPR tak samo ważną rolę, jak produkcja żywności, zaś europosłowie nawoływali też do wbudowania w mechanizm subsydiów rolnych ściślejszego powiązania ich wypłaty ze spełnianiem przez rolników norm środowiskowych.

Ciolos argumentował jednak, że kwestia środowiska jest już obecna we wszystkich działaniach w rolnictwie.

Agroekspres publikuje  
Centrum Informacji i Dokumentacji  
Fundacji Programów Pomocy  
dla Rolnictwa FAPA,  
ul. Wspólna 30, pok. 32,  
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,  
publikowanych w niniejszym  
wydaniu przez Fundację  
Programów Pomocy dla  
Rolnictwa, przysługują  
Wydawnictwu Agra  
Informa Ltd. Naruszenie  
w jakikolwiek sposób  
praw autorskich Wydawnictwa  
Agra Informa Ltd  
jest zabronione

Stwierdził, że nawet bez troszczenia się specjalnie o publiczne dobra z zakresu ochrony środowiska, ostateczny wynik działalności gospodarczej rolników ucierpiałby na tym, gdyby takimi zasobami jak gleba i woda zarządzaliby oni w sposób niezrównoważony.

"Ekologiczna część WPR musi być większa, ale rolnicy nie powinni działać w tym kierunku z obowiązku", stwierdził Ciolos.

**Źródło: Agra Europe Weekly z 16 kwietnia 2010 r. "Ciolos plans to 'diversify' the CAP"**

### PRZEGLĄD BUDŻETU "NIE NARUSZY WYDATKÓW NA WPR"

Jak dowiedziało się Agra Europe, publikacja dokumentu Komisji Europejskiej w sprawie rewizji budżetu ma nastąpić tego lata lub jesieni - wyprzedzając pierwszy dokument w sprawie reformy WPR, przygotowany przez DG Rolnictwo - ale nie będzie w niej szczegółów na temat pożądanego poziomu finansowania WPR i innych pozycji budżetowych.

Zamiast tego przegląd ten - do którego upoważnienie wydały w 2006 roku Parlament Europejski i Rada - będzie miał na celu dogłębne przemyślenie kwestii, skąd UE weźmie pieniądze, a także aktualizację priorytetów gospodarczych ugrupowania na nadchodzące dekady.

Uważa się, że pod tym względem dokument będzie się znacząco pokrywał z obecnymi pracami nad strategią Europa 2020 (następczynią Strategii Lizbońskiej), która ma na celu określenie typu modelu wzrostu, do którego zmierzać powinna UE.

Przeгляд budżetu był początkowo planowany na rok 2009, jednak przewodniczący Komisji José Manuel Barroso opóźnił tę operację wskutek wygaśnięcia poprzedniego mandatu Komisji - oraz niepewności związanej z oczekiwaniem na wejście w życie Traktatu Lizbońskiego.

Opublikowanie dokumentu do jesieni sprawi, że znajdzie się on w przestrzeni debaty publicznej przed Komunikatem DG Rolnictwo w sprawie reformy WPR na okres po 2013 roku (co ma nastąpić w listopadzie).

### **Perspektywy finansowe przed propozycjami dotyczącymi WPR?**

Następne etapy wzajemnego powiązania procedur w sprawie WPR i reformy budżetu mogą jeszcze bardziej zachodzić na siebie. Komisarz ds. rolnictwa Dacian Ciolos planuje opublikować propozycje reform WPR do lipca 2011 roku, zaś mniej więcej w tym samym czasie lub nawet nieco wcześniej może zostać wydany dokument na temat perspektyw finansowych w latach 2014-2020 (wieloletni budżet unijny).

W przeciwieństwie do operacji dotyczącej przeglądu budżetu, dokument odnośnie perspektyw finansowych skoncentruje się na szczegółowym podziale przychodów i wydatków w następnym okresie budżetowym - co oznacza wyraźne zachodzenie na siebie i możliwe starcia z propozycjami ustawodawczymi Ciolosa dotyczącymi WPR.

Niemniej jednak urzędnicy Komisji zminimalizowali ewentualność przeciwstawnych poglądów.

Pomimo głosów w obrębie Komisji i spoza niej, apelujących o poważne zredukowanie udziału WPR w wydatkach unijnych na okres po 2013 r., źródła z DG Budżet oznajmiły, że nowy komisarz ds. budżetu Janusz Lewandowski jest w odniesieniu do WPR za "ewolucją, a nie rewolucją".

Lewandowski stwierdził już, że radykalna obniżka finansowania WPR jest niepraktyczna; panuje też opinia, iż jest on przekonany o zdolności do realizacji celów wydajnego zarządzania zasobami, energii odnawialnej i zarządzania środowiskiem poprzez WPR - a zasadniczo przez jej II Filar.

Sam Ciolos odmówił omawiania budżetu WPR przed wzięciem udziału w pełnej debacie o jej nowych celach i odpowiednich narzędziach realizacji tej polityki.

Agroekspres publikuje  
Centrum Informacji i Dokumentacji  
Fundacji Programów Pomocy  
dla Rolnictwa FAPA,  
ul. Wspólna 30, pok. 32,  
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,  
publikowanych w niniejszym  
wydaniu przez Fundację  
Programów Pomocy dla  
Rolnictwa, przysługują  
Wydawnictwu Agra  
Informa Ltd. Naruszenie  
w jakikolwiek sposób  
praw autorskich Wydawnictwa  
Agra Informa Ltd  
jest zabronione

Komisarz powiedział w zeszłym tygodniu dziennikarzom: "Dyskusje nad budżetem wykraczają poza WPR, debata, którą inicjuję, nie dotyczy budżetu."

Przyznał jednak, że "ambicje WPR będą uzależnione od posiadanych przez nią środków" i że trzeba będzie pogodzić dyskusje nad rolnictwem i budżetem.

**Źródło:** Agra Europe Weekly z 16 kwietnia 2010 r. *"Budget review 'will not prejudice CAP spending'"*

Agroekspres publikuje  
Centrum Informacji i Dokumentacji  
Fundacji Programów Pomocy  
dla Rolnictwa FAPA,  
ul. Wspólna 30, pok. 32,  
tel. 623 19 92, 623 19 91.

Prawa autorskie do artykułów,  
publikowanych w niniejszym  
wydaniu przez Fundację  
Programów Pomocy dla  
Rolnictwa, przysługują  
Wydawnictwu Agra  
Informa Ltd. Naruszenie  
w jakikolwiek sposób  
praw autorskich Wydawnictwa  
Agra Informa Ltd  
jest zabronione